

Velfærdsdanmark

Flere ældre, mindre hjemmehjælp

Antallet af visiterede hjemmehjælpstimer til personer på 80 år og derover er faldet med 25 procent fra 2008 til 2017. Antallet af hjemmehjælpstimer er nu på det laveste niveau i den 10-årige periode, som Danmarks Statistik har data for. I samme periode er antallet af personer på 80 år og derover steget med over 10 procent. Samlet set svarer det til, at hver ældre på 80 år og derover er gået fra at have fået visiteret lidt over halvanden times hjemmehjælp om ugen i 2008 til lidt over en time om ugen i 2017. Udviklingen rammer bredt i hele landet.

Af analytiker **Sofie Holme Andersen &**
Analytiker **Jon Nielsen**

2. juni 2019

Analysens hovedkonklusioner

- Det samlede antal visiterede hjemmehjælpstimer per uge til personer på 80 år og derover er faldet med over 25 procent fra 2008 til 2017. Samtidig er antallet af ældre over 80 steget med mere end 10 procent i perioden.
- En ældre på 80 år og derover er gået fra i gennemsnit at have visiteret lidt over halvanden times hjemmehjælp om ugen i 2008 til at have lidt over en times visiteret hjemmehjælp om ugen i 2017, hvilket er det laveste niveau i hele den 10-årige periode, som vi har data for.
- Over 80 procent af alle kommuner har fra 2008 til 2017 haft *både* et stigende antal personer på 80 år og derover, *og* et faldende antal visiterede hjemmehjælpstimer til disse ældre.
- Næsten halvdelen af alle kommuner har oplevet et fald på mere end 25 procent i antallet af visiterede timer i hjemmeplejen til personer på 80 år og derover fra 2009 til 2017. Heraf har 10 kommuner oplevet et fald på mere end 45 procent.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Sarah Steinitz

Tlf. 33 55 77 16

Mobil 28 68 34 60

ss@ae.dk

Færre hjemmehjælpstimer til et stigende antal ældre

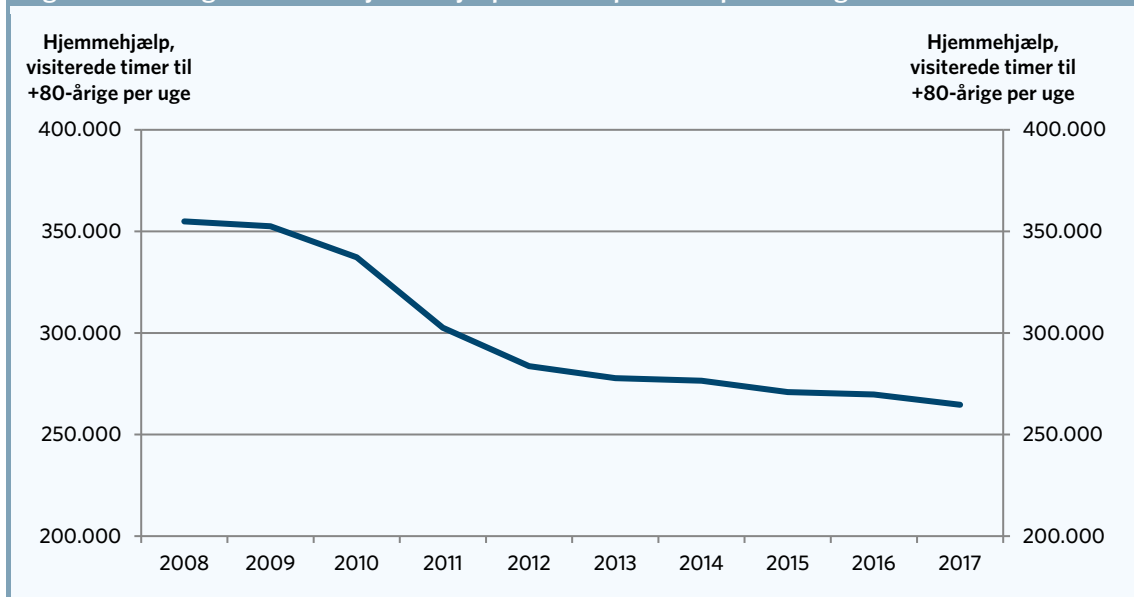
I februar 2019 udkom Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) med en omfattende rapport¹, der omhandlede hjælp til svage ældre. Rapporten viste blandt andet, at sandsynligheden for at modtage hjemmehjælp til praktiske opgaver er faldet med en tredjedel fra 36 procent i 2007 til 25 procent i 2017.

Dette resultat gør sig gældende på trods af, at der er taget højde for baggrundsvariable, som f.eks. sund aldring, at flere ældre har en ægtefælle, mv. Og VIVE angiver, at der ikke ses en tilsvarende stigning i hjælpen fra henholdsvis ægtefælle, familie, venner og bekendte eller privat købt hjemmehjælp.

Der kan være flere årsager til den ovenfor beskrevne udvikling. Men to af de vigtigste er udviklingen i antallet af ældre og udviklingen i antallet af visiterede hjemmehjælpstimer til de ældre. Danmarks Statistik opgør tal på begge dele i perioden 2008 til 2017.

Ser vi på udviklingen i det samlede antal visiterede hjemmehjælpstimer om ugen til personer på 80 år og derover, får vi billedet i figur 1. Det samlede antal visiterede timer i hjemmeplejen til denne gruppe er faldet kraftigt fra 2008 til 2017. Det samlede antal visiterede timer per uge er faldet fra 355.000 timer i 2008 til 265.000 timer i 2017. Der er altså blevet 90.000 færre hjemmehjælpstimer over perioden, svarende til et fald på over 25 procent fra 2008 til 2017. I 2017 var det samlede antal af hjemmehjælpstimer til personer på 80 år og derover dermed på det laveste niveau i hele perioden fra 2008 til 2017.

Figur 1. Udvikling i visiterede hjemmehjælpstimer til personer på 80 år og derover

Anm: Det samlede antal visiterede hjemmehjælpstimer er opgjort uden Aarhus Kommune, idet dataen for kommunen indeholder et stort databrud. Det samlede antal visiterede timers hjemmehjælp, dækker over antallet af gennemsnitligt visiterede timer i hjemmeplejen til de +80-årige per uge. Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Som det fremgår af figur 1, så sker størstedelen af faldet i det samlede antal visiterede timer per uge i hjemmehjælpen til personer på 80 år og derover fra 2009 til 2012. Herefter forsætter det samlede antal visiterede timer med at falde frem mod 2017, om end i et meget lavere tempo.

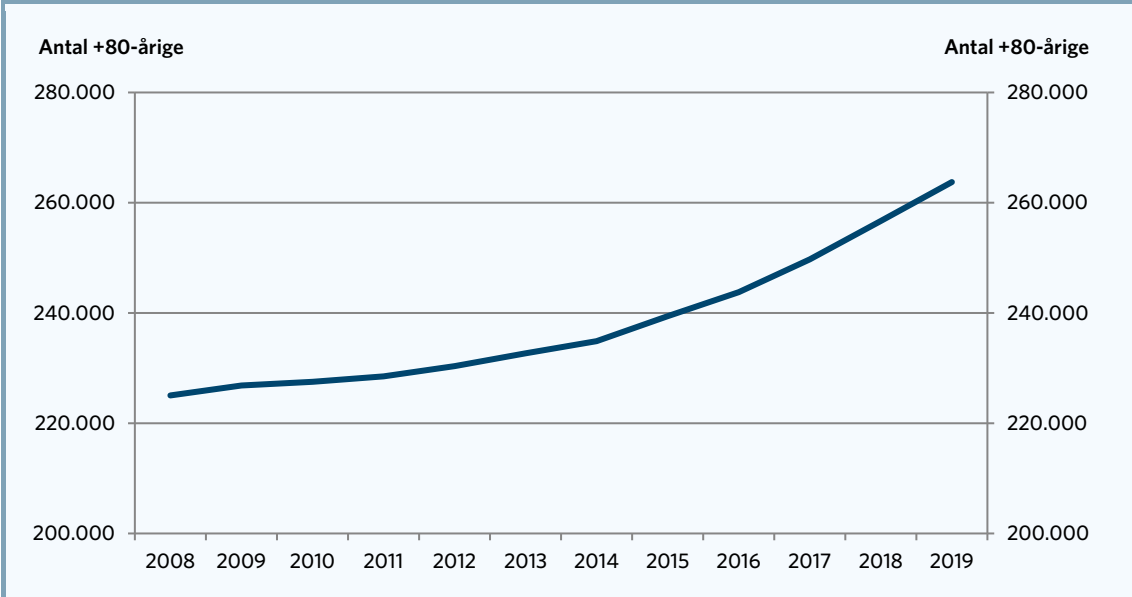
¹ Se rapporten her: <https://www.vive.dk/da/udgivelser/hjaelp-til-svage-aeldre-12270/>

Metodeboks 1. Definition af visiterede timer i hjemmeplejen

Antallet af "visiterede timer i hjemmeplejen" til personer på 80 år og derover dækker over antallet af gennemsnitligt visiterede timer i hjemmeplejen til de +80-årige per uge. Denne definition følger Danmarks Statistik opgørelse af antallet af visiterede timer i hjemmeplejen. For en nærmere definition og beskrivelse af datakvaliteten henføres til metodeboks 2 til sidst i analysen.

Det kraftige fald i det samlede antal visiterede timer i hjemmehjælpen til personer på 80 år og derover sker samtidig med, at antallet af personer på 80 år og derover stiger med 25.000 i perioden 2008-2017. I 2008 var der 250.000 ældre på 80 år og derover i Danmark, og i 2017 var det tal vokset til 250.000, hvilket svarer til en stigning på over 10 procent. Det fremgår af figur 2.

Figur 2. Udviklingen i antallet af +80-årige i perioden 2008-2019

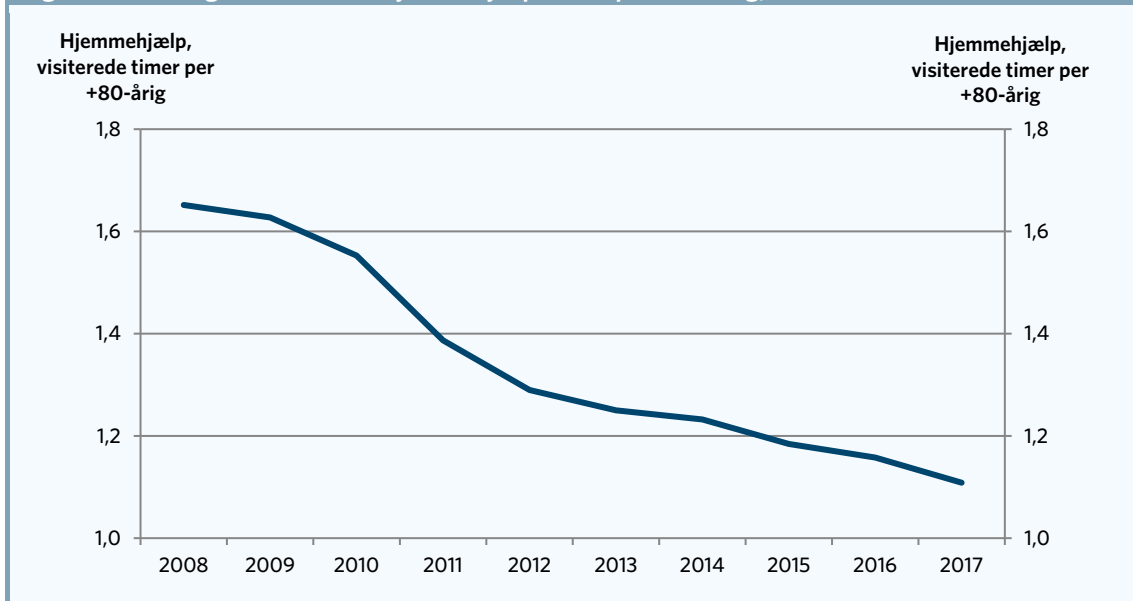

Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Sammenholder vi udviklingen i henholdsvis figur 1 og 2, fremgår det, at hver ældre på 80 år og derover er gået fra i gennemsnit at have 1,7 timers visiteret hjemmepleje per uge i 2008 til at have 1,1 timer i 2017, hvilket svarer til et fald på næsten en tredjedel. I 2008 havde personer på 80 år og derover altså i gennemsnit fået visiteret lidt over halvanden times hjemmehjælp per uge, mens det tal var faldet til lidt over en time i 2017. Det fremgår af figur 3.

En del af faldet i antallet af visiterede timers hjemmehjælp til de ældre på 80 år og derover kan skyldes sund aldring. Vi forventer dog ikke, at sund aldring kan forklare størstedelen af det store fald på næsten en tredjedel færre ugentligt visiterede hjemmehjælpstimer per person på 80 år og derover i den forholdsvis korte periode fra 2008 til 2017.

Figur 3. Udviklingen i visiterede hjemmehjælpstimer per +80-årig, 2008-2017

Anm: Det samlede antal visiterede hjemmehjælpstimer og antallet af +80-årige er opgjort uden Aarhus Kommune, idet dataen for kommunen indeholder et stort databrud i antallet af visiterede hjemmehjælpstimer. Antallet af visiterede timers hjemmehjælp per +80-årig, dækker over antallet af gennemsnitligt visiterede timer i hjemmeplejen til per +80-årige per uge.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og egne beregninger

Stor forskel på udviklingen i hjemmeplejen på tværs af kommuner

At der bliver færre visiterede hjemmehjælpstimer, mens antallet af ældre stiger, gælder ikke kun for landet samlet set – og men også i langt flertallet af landets kommuner.

Ser vi på udviklingen på tværs af kommuner, så fremgår det af figur 4 og 5 nedenfor, at befolkningsudviklingen og det gennemsnitlige antal af visiterede i hjemmeplejen per uge for ældre på 80 år og derover langt fra altid følges ad i kommuner. 78 ud af 96 kommuner², svarende til over 80 procent af kommunerne, har fra 2009 til 2017 oplevet *både* en stigning i antallet af personer på 80 år og derover, og et fald i antallet af visiterede timer i hjemmeplejen til denne gruppe ældre.

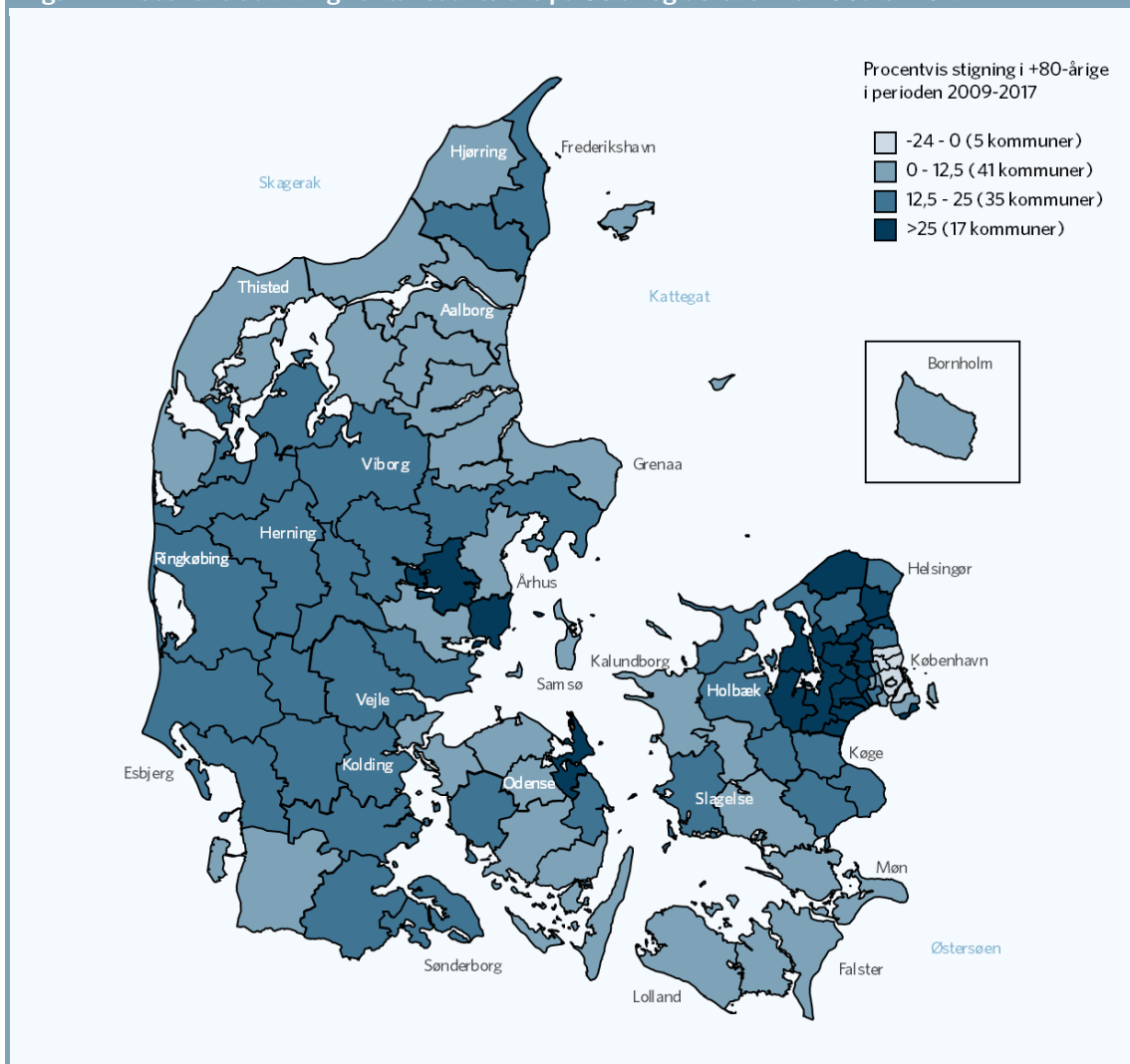
Denne udvikling har selvfølgelig konsekvenser for den kommunale ældrepleje. Data fra Danmarks Statistik viser, at konsekvenserne ser ud til at være forskellige på tværs af kommuner, eftersom udviklingen i antallet af personer på 80 år og derover og antallet af visiterede timer i hjemmeplejen varierer en del mellem de enkelte kommuner.

Figur 4 viser udviklingen i antallet af ældre på 80 år og derover fra 2009-2017³ på tværs af kommuner. Af figuren fremgår det, at fem kommuner har oplevet et fald i antallet af ældre på 80 år og derover. Det største fald er sket i Københavns Kommune, hvor antallet af personer på 80 år og derover er faldet med 24 procent, mens Gladsaxe Kommune har oplevet det mindste fald på ca. 2 procent.

² For Vejen Kommune mangler der data for de gennemsnitlige antal visiterede hjemmehjælpstimer per uge for +80-årige i 2009, mens Danmarks Statistik har angivet, at der er databrud i dataen for Aarhus kommune. Derfor er disse to kommuner ikke medtaget.

³ Vi anvender 2009 som startår eftersom antallet af gennemsnitlige antal visiterede timer i hjemmehjælpen per uge til +80-årige fremgår for næsten alle kommuner i dette år. Dermed kan vi sammenligne befolkningsudviklingen og antallet af gennemsnitlige antal visiterede timer i hjemmehjælpen per uge til +80-årige fra 2009 til 2017.

Figur 4. Procentvis udvikling i antallet af ældre på 80 år og derover fra 2009 til 2017

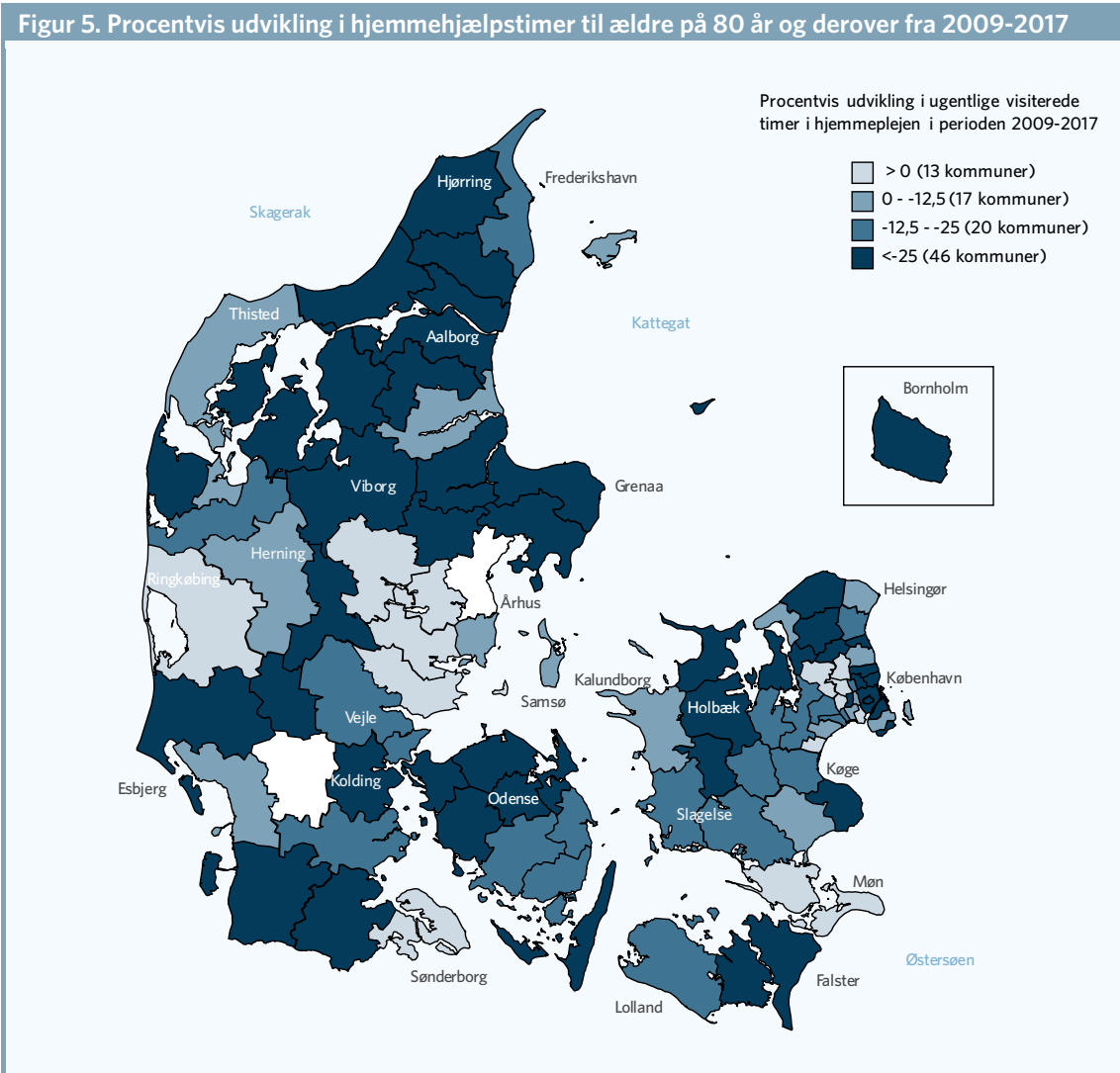
Anm: Vi anvender 2009 som startår for at kunne sammenligne befolkningsudviklingen med antallet af visiterede hjemmehjælpstimer for flest kommuner over tid.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Figur 4 viser, at 41 kommuner har oplevet en stigning på mellem 0-12,5 procent i antallet af personer på 80 år og derover; 35 kommuner har oplevet en stigning på mellem 12,5-25 procent, og hele 17 kommuner har oplevet en stigning på mere end 25 procent i antallet af ældre på 80 år og derover. Kommuner som Vallensbæk, Albertslund og Egedal har alle oplevet en stigning på mere end 76 procent i antallet af personer på 80 år og derover fra 2009-2017.

Stigningen i antallet af ældre på 80 år og derover er især sket i kommunerne i den nordøstlige del af Sjælland, samt i Midt- og Sønderjylland.

Figur 5 viser den procentvise udviklingen i antallet af visiterede timer i hjemmeplejen fra 2009 til 2017. Af figur 5 fremgår det, at 13 kommuner har oplevet en stigning i antallet af visiterede hjemmehjælpstimer på op til 44,3 procent fra 2009 til 2017. I samme periode har 17 kommuner oplevet et fald i antallet af timer i hjemmehjælpen på op til 12,5 procent, mens 20 kommuner har oplevet et fald på mellem 12,5 procent og 25 procent.

Hele 46 kommuner, hvilket svarer til næsten halvdelen af alle kommuner, har oplevet et fald på mere end 25 procent i antallet af visiterede timer i hjemmeplejen til personer på 80 år og derover fra 2009 til 2017. Heraf har 10 kommuner oplevet et fald på mere end 45 procent.

Anm: Vi anvender 2009 som startår for at kunne sammenligne befolkningsudviklingen med antallet af visiterede hjemmehjælpstimer for flest kommuner over tid. Det samlede antal visiterede timers hjemmehjælp, dækker over antallet af gennemsnitligt visiterede timer i hjemmeplejen til de +80-årige per uge. Data for Vejen Kommune fremgår ikke i årene 2008-2011, hvorfor vi har valgt at udelade Vejen. Aarhus Kommune har et databrud i det samlede antal visiterede timers hjemmepleje, hvorfor de ligeledes er udeladt.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

De seneste år er der altså blevet mindre hjemmehjælp til ældre på 80 år og derover samtidig med, at antallet af ældre på 80 år og derover er vokset markant. Fra 2019 til 2025 vil der komme 30 procent flere ældre på 80 år og derover. Skal udviklingen i antallet af hjemmehjælpstimer for de ældre på 80 år og derover bremses eller ligefrem vendes, kræver det en massiv prioritering af den offentlige service på ældreområdet.

Metodeboks. Definitioner og datakvalitet

Visiteret hjemmehjælp:

Omfatter indikatorer over antal visiterede timers hjemmehjælp. Indikatorerne baseres på kommunernes visitationer vedr. hjemmehjælp, og omfatter den visiteret hjælp, som kommunen tilbyder i henhold til Lov om Social Service § 83.

Kommunens visitator besøger borgeren i hjemmet for at afdække, hvilke funktioner der skal ydes hjælp til. Når visitator har udarbejdet en funktionsvurdering, bliver der med udgangspunkt i lovgivning, kommunens kvalitetsstandard og en konkret individuel vurdering, truffet en afgørelse om hjælpens omfang.

Statistikken belyser det antal gennemsnitlige ugentlige timer visiteret hjemmehjælp i en given måned, som visitationen omfatter. Hvis en modtager fx er visiteret til 1 times personlig pleje hver anden uge, er det gennemsnitlige antal minutter pr. uge sat til 30 minutter.

Kilden Danmarks Statistik anvender er kommunernes administrative EOJ-systemer. Danmarks Statistik anser pålideligheden for at være høj i de indsendte oplysninger. Der kan dog forekomme mindre databrud i forbindelse med, at enkelte kommuner skifter EOJ-system. Alle oplysninger godkendes af kommunerne eller Danmarks Statistik inden offentliggørelse.

Når Danmarks Statistik opregner til landstotal anvendes data fra tidligere år for manglende kommuner. Alder på borgeren ændres til borgerens alder ultimo det pågældende år.

Danmarks Statistik angiver selv, at der kan være usikkerheder i opgørelsen af de visiterede timer for enkelte kommuner. Men efter samtale med Danmarks Statistik, mente de, at det alene var databruddet for Aarhus Kommune, som vi primært skulle være opmærksomme på. Derfor indgår Aarhus Kommune ikke i denne analyse.